

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 557/2021-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v konaní sp. zn. 73Ek/795/2020 a jeho uzneseniam z 20. júla 2020 a zo 7. augusta 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. septembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Tiež navrhla zrušiť napadnuté uznesenia a priznať jej náhradu trov konania.

II.

2. Sťažovateľka má voči povinnej [REDAKOVANÉ] – [REDAKOVANÉ], pohľadávku priznanú exekučným titulom, ktorým bol platobný rozkaz Okresného súdu Komárno č. k. 5Rob/423/2014 zo 14. januára 2015. Sťažovateľka podala 20. marca 2015 návrh na vykonanie exekúcie, ktorá však bola zastavená podľa zákona č. 233/2019 o ukončení niektorých exekučných konaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o starých exekúciách“). Sťažovateľka

podala 20. mája 2020 opätovný návrh na vykonanie exekúcie a uplatnila si aj náhradu paušálnych trov 42 eur a iných trov 484 eur prvej exekúcie.

3. Okresný súd vyšším súdnym úradníkom v poradí prvým uznesením z 20. júla 2020 návrh v časti týkajúcej sa 484 eur a trov exekúcie 42 eur zamietol z dôvodu, že paušálne trovy spojené s ukončením starej exekúcie má znášať sťažovateľka a táto povinnosť neprechádza na povinného. V ostatnej časti návrh zamietol z dôvodu, že sťažovateľka nemá nárok na úhradu nákladov prvej exekúcie, pričom podľa § 9 ods. 3 zákona o starých exekúciách si môže za podanie opätovného návrhu uplatniť len náhradu súdneho poplatku. Okresný súd sťažnosť sťažovateľky v poradí druhým napadnutým uznesením zo 7. augusta 2020 zamietol v podstate z rovnakých dôvodov, a teda že oprávnený nemá právo na náhradu nákladov starej exekúcie.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Podľa názoru sťažovateľky z doslovného znenia zákona vyplýva: „*oprávnený si v zmysle uvedeného nemôže uplatniť nárok na náhradu trov spojených s jeho podaním, okrem náhrady súdneho poplatku.*“ Sťažovateľka tvrdí, že dôvodová správa podporuje výklad gramatický. Ďalej poznamenala, že v roku 2015 v súvislosti s vymáhaním svojej pohľadávky znášala celkové výdavky 484 eur, ktoré nesúvisia s podaním opätovného návrhu na jeho vykonanie. Okrem iného uviedla: „*svoje právo na vymoženie pohľadávky a jej príslušenstva nadobudla v dobrej viere a v súlade s právnymi predpismi.*“

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

III.1. Posúdenie veci ústavným súdom a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu:

5. Úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom nie je len chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu alebo inú ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07, I. ÚS 272/09).

6. Sudca sa v napadnutom uznesení stotožnil s odôvodnením napadnutého uznesenia vyššieho súdneho úradníka a uviedol: «*Rešpektujúc očakávania oprávneného o vymožení pohľadávky však súd pripomína, že tieto očakávania nie je možné považovať za „večné“ a teda trvajúce až do straty právnej subjektivity povinných osôb, a teda že je legitímna požiadavka zákonodarcu na časovom ohraničení trvania exekúcie.*» Zákonodarca pristúpil k regulácii uvedeného stavu

zavedením časového obmedzenia trvania exekúcie [§ 61n ods. 1 písm. c) a d) Exekučného poriadku] upravujúce zastavenie exekúcie po uplynutí času na zistenie exekvovateľného majetku povinného, pričom oprávnený má možnosť podať návrh na vykonanie exekúcie opätovne. Avšak náklady, ktoré sú s tým spojené, znáša oprávnený sám z dôvodu, že vo výsledku bol s podaním predchádzajúceho návrhu na vykonanie exekúcie neúspešný. Preto súd pri rešpektovaní ústavných pravidiel nepovažuje za legitímne prenášať náklady spojené s opakovaným vedením exekúcie (nákladov vzniknutých z neúspešnej exekúcie), keďže sa nezistil majetok, ktorý by stačil na úhradu trov starej exekúcie (§ 3 ods. 2 zákona o starých exekúciách).

7. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom okresného súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, II. ÚS 75/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok.

III.2. K namietanému porušeniu označených procesných práv napadnutým uznesením okresného súdu:

8. Otázka náhrady trov konania dosahuje ústavnoprávnu dimenziu vtedy, pokiaľ by bol v procese interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení všeobecne záväzného právneho predpisu zo strany všeobecného súdu obsiahnutý prvok svojvôle alebo extrémny rozpor s princípom spravodlivosti (napr. v dôsledku prílišného formalizmu) či celkom nedostatočného odôvodnenia vydaného rozhodnutia (I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, III. ÚS 47/2013, III. ÚS 457/2014, III. ÚS 609/2014).

9. Podľa § 9 ods. 3 zákona o starých exekúciách okrem náhrady súdneho poplatku za návrh podľa odseku 1 oprávnený nemá nárok na náhradu trov spojených s jeho podaním.

10. Ústavný súd, reagujúc na sťažnostnú argumentáciu sťažovateľky, si v prvom rade dovoľí osvetliť niektoré právne a procesné súvislosti danej problematiky tzv. starých exekúcií v kontexte namietaných výziev na úhradu paušálnych trov starej exekúcie.

11. Zmyslom a účelom prijatia tohto zákona bolo riešiť neúnosnú situáciu na exekučných súdoch, kde sa v státisícoch exekučných konaniach viedla exekúcia proti povinným dlhodobo neúspešne a v konečnom dôsledku tento stav vyúsťoval až do kolízie s princípom právnej istoty subjektov exekučného konania. Zákonodarca túto situáciu neriešil novelou Exekučného poriadku, ale samostatným zákonom, ktorým, ako už bolo uvedené, zaviedol okrem iného aj pojem stará exekúcia. Za splnenia zákonných predpokladov súdny exekútor vo svojom upovedomení má povinnosť oznámiť oprávneným, že *ex lege* došlo k zastaveniu týchto starých exekúcií. V rámci svojho včasného upovedomenia má súdny exekútor možnosť si uplatniť u oprávneného tzv. paušálne trovy zastavenej exekúcie v presne stanovenej výške. Vychádzajúc z uvedeného, je potrebné konštatovať, že je vo vzťahu k Exekučnému poriadku úpravou *lex specialis*, ktorá osobitne upravuje tam stanovené situácie, a to tak vo vzťahu k ďalšiemu trvaniu exekučného konania, ako aj vo vzťahu k otázke náhrady trov exekútora, ktorú rieši v porovnaní s Exekučným poriadkom osobitným spôsobom – na jednej strane povinnosť má oprávnený, na druhej strane neuspokojuje sa skutočná výška trov exekútora, ale len zákonom ustanovená paušálna suma.

Zároveň upravuje, čo treba v tomto prípade a na účel zastavenia starej exekúcie považovať za nemajetnosť povinného. Pre úplnosť je potrebné dodať, že povinnosť oprávneného znášať trovy exekúcie pri zastavení konania pre nemajetnosť povinného alebo v iných predpokladaných prípadoch obsahuje aj „generálna“ právna úprava (§ 203 Exekučného poriadku v znení od 1. februára 2002 do 31. marca 2017; v znení Exekučného poriadku od 1. apríla 2017 je to § 199c ods. 1, pozn.).

12. Právna úprava zákona o starých exekúciách nedáva možnosť úvahy o vzniku a rozsahu nároku na zaplatenie paušálnych trov starej exekúcie, upravuje ho jednoznačným spôsobom, v zásade nepripúšťajúcim úvahu o rôznych výkladoch či iný záver. Jedinou úvahou súdneho exekútora je úvaha o tom, či zákonný inštitút „zastavenia starej exekúcie“ na konkrétne konanie dopadá, alebo nie. Keď na konkrétne exekučné konanie dopadne táto procesnoprávna úprava, exekučné konanie sa zastavuje *ex lege*. Procesné úkony súdneho exekútora, ktoré na túto skutočnosť nadviažu, sú kvázi technickej povahy – administrujú dve zákonné skutočnosti: konanie sa *ex lege* zastavilo a priamo *ex lege* vzniká nárok súdneho exekútora na náhradu trov a v stanovenej sume. V kontexte týchto skutočností a s poukazom na svoju rozhodovaciu činnosť považoval ústavný súd argumentáciu sťažovateľky, ktorou sa domáhala ústavne konformného výkladu a aplikácie § 9 ods. 3 zákona o starých exekúciách, za nedôvodnú, pretože súdny exekútor nemal diskreciu pri vzniku a rozsahu nároku na náhradu paušálnych trov zastavenej starej exekúcie a tento si uplatnil v súlade s platným právom.

13. Ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorou namietala porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením, je zjavne neopodstatnená.

III.3. K namietanému porušeniu označených hmotných práv napadnutým uznesením okresného súdu:

14. K rovnakému záveru ústavný súd dospel aj v súvislosti s námietkou porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a analogického práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením. Ide o práva hmotnoprávnej povahy. Sťažovateľka ich porušenie argumentačne odvíjala od namietaného porušenia jej práv procesnej povahy. Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľky, nevyhnutným predpokladom porušenia jej hmotných práv by bol záver o tom, že došlo k porušeniu jej procesných práv (namietaný nedovolený zásah súdnej moci do zákonodarnej moci pri výklade právneho predpisu). Keďže ústavný súd vylúčil možnosť porušenia označených procesných práv sťažovateľky napadnutým uznesením okresného súdu, rovnako dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v časti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojich označených hmotných práv.

15. Ústavný súd po predbežnom prerokovaní nezistil existenciu takej príčinnej súvislosti medzi napadnutým v poradí druhým uznesením okresného súdu a napadnutými referenčnými normami, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne umožňovala dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZUS“).

Vo vzťahu k uzneseniu vydanému vyšším súdnym úradníkom (v poradí prvé) ústavný súd nemal právomoc, keďže jeho pozícia je subsidiárna. Primárnu právomoc mal na základe sťažnosti, ktorú sťažovateľka aj využila, okresný súd (§ 132 ods. 1 ZUS), preto v tejto časti ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol pre nedostatok právomoci [§ 56 ods. 2 písm. a) ZUS].

16. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. októbra 2021

Robert Šorl
predseda senátu